

PROGRAM ROZVOJE KRAJE

Michaela Havrdová

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, definuje Program rozvoje územního obvodu kraje (zkráceně Program rozvoje kraje - PRK) jako základní programový dokument realizační fáze strategie regionálního rozvoje na úrovni kraje. Základními východisky pro Programy rozvoje krajů jsou Strategie rozvoje jednotlivých krajů a Strategie regionálního rozvoje ČR (základní koncepční dokument regionální politiky v České republice, schválen usnesením vlády č. 682 ze dne 12. července 2000).

Úvodem

Program rozvoje kraje je základním střednědobým programovým dokumentem k podpoře regionálního rozvoje na úrovni kraje s důrazem na sociálně ekonomickou sféru.

Program rozvoje kraje obsahuje zejména:

- analýzu hospodářského a sociálního rozvoje územního obvodu kraje, charakteristiku slabých a silných stránek jeho jednotlivých částí a hlavní směry jeho rozvoje,
- vymezení regionů uvnitř územního obvodu kraje, jejichž rozvoj je třeba podporovat s ohledem na jeho vyvážený rozvoj,

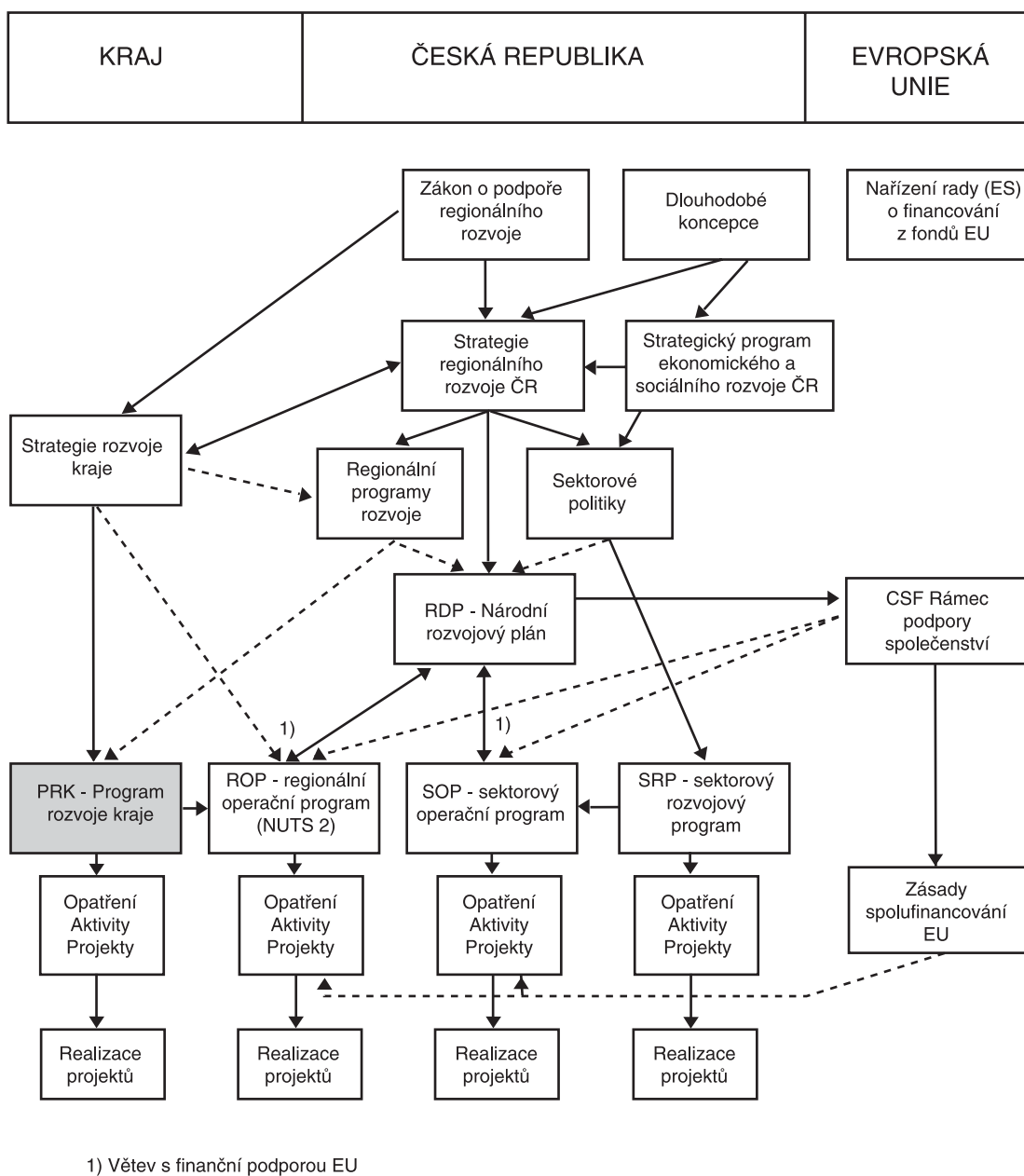
spolu s uvedením problémových oblastí, na něž má být podpora zaměřena, včetně navrhovaných opatření,

- úkoly a priority v rozmístění a rozvoji občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, sociální politiky, vzdělávání a dalších odvětví v jeho samostatné působnosti.

Charakteristika PRK

Hlavním cílem zpracování PRK je navrhnout pro stanovené plánovací období promyšlenou množinu opatření na podporu ekonomického a sociálního rozvoje kraje, vycházející ze strategie rozvoje kraje a realizovatelnou dostupnými finančními zdroji

SOUSTAVA STRATEGICKÝCH A PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ PRO PODPORU REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

(včetně zdrojů Evropské unie - EU) pro toto období. PRK však není pouze podpůrným programem pro vybrané projekty finanční povahy, ale zahrnuje rovněž směry rozvoje a odpovídající opatření nefinanční povahy, jako jsou politiky, nástroje, organizační úkoly, vymezení požadavků na ústřední správní orgány k podpoře kraje, vymezení územních priorit typu problémový region, či klíčových projektů v rámci daného odvětví apod.

Program rozvoje kraje:

- má být základním dokumentem orgánů kraje pro koordinaci rozvoje svého územního obvodu,

- hraje klíčovou úlohu při zajišťování podpory regionálního rozvoje v České republice,
- pomáhá zvyšovat povědomí o nejdůležitějších regionálních potřebách v procesu programování sociálního a ekonomického rozvoje ČR,
- pomáhá mobilizovat místní kapacitu a místní zdroje pro cíleně orientovaný ekonomický a sociální rozvoj kraje, jakož i pro absorbování možné finanční podpory z fondů na národní úrovni a na úrovni EU,
- čerpá ze znalostí místních činitelů a špičkových odborníků, kteří jsou nejlépe informováni o místních potřebách a potenciálu,

- umožňuje místním činitelům orientovat budoucí ekonomický a sociální rozvoj vlastního regionu a kontrolovat jeho směr.

Program rozvoje kraje se zpravidla připravuje pro čtyřleté období s tím, že podle výsledků ročního hodnocení bude prováděna aktualizace dokumentu, která by měla probíhat klouzavým způsobem se zachováním čtyřletého výhledu.

Vazba na strategické a programové dokumenty v České republice

Jak vyplývá z diagramu znázorňujícího soustavu strategických a programových dokumentů pro podporu regionálního rozvoje, Program rozvoje kraje vznikne transformací cílů a směrů Strategie rozvoje kraje, která je koncipována na dvanáctileté období, do cílů a opatření pro časové období Programu rozvoje kraje (tj. pro čtyřleté období s indikací dalších dvou let v případě prvního zpracování PRK v roce 2000). Mezi Strategií rozvoje kraje a PRK tedy existuje přímá jednosměrná obsahová vazba.

Další jednosměrná, avšak nepřímá vazba, existuje mezi Regionálním programem rozvoje, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje na stanovené období (shodné s období PRK) a stanoví podmínky pro poskytování finanční podpory, a Programem rozvoje kraje.

Vazba na programové dokumenty EU

Program rozvoje kraje jako základní rozvojový dokument kraje obsahuje veškeré cíle a opatření přijaté pro stanovené období. Některé z cílů a opatření mohou být spolufinancovány z fondů programů Evropské unie. V takovém případě se stávají Programy rozvoje krajů přímým zdrojem pro selekci opatření pro Regionální operační program (ROP) příslušného regionu NUTS 2 pro plánovací období EU. Mezi Programem rozvoje kraje a Regionálním operačním programem tedy existuje přímá obsahová vazba.

V roce 1999 byly připraveny první verze ROP za všechny regiony NUTS 2, aniž by v krajích existovaly Programy rozvoje krajů. To byl mimořádný případ, vyvolaný nezbytností připravit Národní rozvojový plán (Regional Development Plan - RDP) s využitím těchto ROP.

V dalším období se očekává, že podle předloženého RDP schválí Evropská komise Rámec podpory společenství (Community Support Framework - CSF), na jehož základě budou muset být ROP regionů pozměněny tak, aby odpovídající prvky bylo možno včlenit do CSF. V takovém případě se Programy rozvoje krajů, které již budou zpracovány, stanou zdrojem příslušných opatření (podporovatelných ze zdrojů EU) zařazených do ROP.

Postupové kroky procesu tvorby PRK

Termínem pro vypracování návrhů PRK v jednotlivých krajích byl 30. listopad 2000. Metodická příručka pro vypracování Programu rozvoje kraje (k nahlédnutí na adrese <http://www.dhv.cz>, odkaz *Regionální rozvoj ČR*) definuje následující metodický postup prací na tvorbě tohoto programového dokumentu:

- 1) Zhodnocení Strategie rozvoje kraje
- 2) Zpracování sociálně-ekonomické analýzy kraje pro horizont PRK
- 3) Transformace strategické vize, strategických cílů a směrů pro horizont PRK
- 4) Transformace strategie do cílů a opatření pro horizont PRK

- 5) Stanovení způsobu řešení vnitrokrajských disparit v navržených opatřeních
- 6) Vypracování specifikací pro jednotlivá opatření PRK
- 7) Vypracování územních a odvětvových aspektů rozvoje kraje
- 8) Identifikace zdrojů a finanční ohodnocení opatření PRK
- 9) Alokace zdrojů na problémové okruhy, opatření a časové úseky
- 10) Úprava cílů a selekce, příp. korekce rozsahu opatření podle finančních možností
- 11) Stanovení priorit a opatření pro podporu ze zdrojů EU (ROP)
- 12) Výběr projektů a zpracování projektových fiší
- 13) Zabezpečení realizace a časový harmonogram PRK
- 14) Sestavení úplného PRK
- 15) Projednání, odsouhlasení a vydání PRK

Zpracování PRK v NUTS 2 - Severovýchod

Dohled nad zpracováním Programu rozvoje kraje, resp. odsouhlasení jednotlivých etap vznikajícího dokumentu, je v roce 2000 úkolem Regionálních koordinačních skupin (od roku 2001 budou tvorbu PRK koordinovat krajská zastupitelstva). Regionální koordinační skupiny byly na úrovni NUTS 3 (kraje) vytvořeny již v roce 1998 za účelem zpracování Strategií rozvoje krajů, a to v souladu s usnesením vlády č. 235/1998, o Zásadách regionální politiky vlády. Pro jednotlivé problémové oblasti řešené v Programu rozvoje kraje byly Regionálními koordinačními skupinami ustaveny pracovní skupiny složené z odborníků pro danou problematiku, které plní funkci poradních a konzultačních orgánů.

Územní jednotka NUTS 2 - Severovýchod je složena ze tří krajů. Zpracovatelé v jednotlivých krajích jsou - Pardubický kraj: konsorcium Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje a Metod Konzult IPM, s. r. o. Olomouc; Liberecký kraj: konsorcium Agentura regionálního rozvoje Nisa Liberec spol. s r. o., SAUL s. r. o. Liberec a Technická univerzita Liberec; Královéhradecký kraj: Regionální rozvojová agentura východních Čech ve spolupráci s firmou Berman Group - služby ekonomického rozvoje, s. r. o.

Závěr

Základním cílem v současnosti zpracovávaných návrhů Programů rozvoje krajů je tedy vytvořit pro krajské zastupitele podkladový materiál, který by jim na základě zpracované sociálně-ekonomické analýzy, SWOT analýzy a navržených strategických směrů, cílů a opatření podal přehled o současném stavu kraje a ukázal možné směry jeho budoucího rozvoje. Konkrétní rozhodnutí, učiněná pro efektivní fungování a rozvoj jednotlivých krajů, budou však již úkolem zastupitelů zvolených v listopadových krajských volbách.

Ing. Michaela Havrdová
MMR

Pramen:

Metodická příručka pro zpracování PRK, vypracovaná konsorciem DHV ČR, spol. s r. o., Metod Konzult IPM, s. r. o. Olomouc a ARR, a s. Ostrava